

Acc. 12.1
12 folios
in count.

॥ श्री हराचो गताजिकनीलकण्ठोक्तं ॥

सुदीर्घांशान्तोद्वादशके अंशके चतुर्धनदसिबल
हस्तादिनही

वलबद्धसिबलद्रुजोहसोमिन्नजाणा
पानुदीप्तांशकेमध्यमादसिबल
जाणताम्रजेनहि

निध्वंकीलनगां कशेलखवरात्क्यादिदीप्तांशका ॥ पुरः च छ. स्वदीप्तांशो विप्रि
५ १२ २
छेदकफलग्रहः दधत्ति अमेतेवांमध्यमं दन्तं विदु ॥ १॥

श्रीः शोराय नमः अथ षोडशयोगाः तत्रैकं बालादीनां नामानि स्लोकाद्वयेनाह प्रागिक्क वा
 १। परं दुवारस्तथेयशालोः परं सरफः नक्तंततः स्याद्यमधामलोऽकंदलतो गेरिकंदलसुक्तम् १
 खन्नाशरं ६ मथोदुफालिकुसुचुडोत्पदिबीरनामातवीरुत्पुडुरकासुयोगासुभोडरीषां कथेया
 मिलधमा २ टीका जाकुप्रथमोयोगः इकबालः १ अपरं दुवारः २ तथा इत्यशालः ३ अपरं सरफः ४
 ततो नक्तं ५ यमया ६ मलोऽकंदलं ७ खन्नाशरं ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३०
 रः १६ कुसुयः १५ पुडुरका १६ त्तल्लानकाषोडशरुमातवीरानि अथैकं बालेदुवारयोः क्रमेण लक्षणमोह च
 कंदके पराफरे च खगासमस्तास्मादिक्क बालरातिराज्यसुखातिहेतुः ॥ प्रापोल्लिमे यदि खगाः सकले उवा
 तेन स्याच्छुभः कंचनतजकशास्त्रगीतः टीका लज्ज १ चतुर्थं ६ सप्तमं ७ दशमं १० स्थानां कंदके स्यात्तु
 कंदकं चतुर्थं केदुमिति तद्वाः तदनंतरं द्वितीयं २ पंचमाहमेकादशानस्थानां पराफरे स्यात्तु उक्ताः तदनं
 तंतरं तीर्थं वसनवद्वादशस्थानां मापोल्लिमे स्यात्तु उक्ताः चेत्सप्तमस्तुर्वयहाः कंदे पराफरे च स्युः तदा
 स इकं बालादयो योग स्यात् स इकं बालयोगो रज्यसुखयारादि लक्ष्मिस्तस्याहेतुः काराणि तिर्य्यः अ
 थ प्रापोल्लिमे यदि सर्वे शतसकलमिंदुवारनामकस्ताजिकशास्त्रगीतः कचित्तोयोगः स्यात् किं
 लनिश्चयेन स योगः कंचनकुशाधिबर्षमासप्रवेशादौ सुभोन स्यात् अथेत्यशालस्य सुभो रालिता
 माह श्रीश्रीव्यभागे धर्मभागनंदे ग्रन्थनिर्जते जउवा ददीत स्यादिक्क त्यशालो यमयो धिलिहा लिहा

धो. धो.

3

2

सांशेभ्योऽधिकं श्रेण कवा मंदगति प्रहृष्टे जो ददाति - अयमित्यशालो योगस्योत्प्रेक्षितः
 स न मंदगति गृह्य दानि जंते जो दातु को मो भवति तदा इत्यशालं मुं यशी लयोगो भवति मान
 अये न विषयतीति गुणनीयः एव त्रिविधं मुं यशी लयोगो - अयं मुं यशी लयोगो फलमाद लगे
 का का प्याधि यको यथैव को गस्तथा का प्यमुं यन्ति संतः - निकालजे शालं लला नि यं द्राव
 स्पष्टः रूपते तद्रावस्या नी का प्याधि यः अने यो र्वथा मुं यशी लयोगस्तथा संत इरा सा का र्प्य मु
 रानि जा नंति तद्यथा के लुचि दगत्प्रमः संतः नम पुत्र स्त्री ग ज्यला भादि सुखं भविष्यति न बोतते
 तल गतस्वामी प्रत्ये कतां यो यस्तद्रावो धी शश्रु का र्प्य स्वा मी यथा पुत्र प्राप्ति चिंता यां पं मा धी रा
 तस्त्री प्राप्ति चिंता सप्तमै शात राज्य प्राप्ति चिंता दशम भा वात ला भा चिंता एका दशात रु बं चिंता सव
 न्ने या एव लजे रा र्ज्या धामि ए का र्प्य भा वे शा स्त्र च मुं यशी लयोगो यथा यदा भवति तदा तद्राव
 प्राप्ति र्वक्त व्या तयो र्वर्तमान मुं यशी लयोगश्च यथा तदा तद्राव संव धी सुखे दानं वधतः इति वा
 च्यं धा दितयो परां मुं यशी लयोगस्तदिति पुं रं तद्राव सुखे वा च्यं यो न विष्यति मुं यशी लयोग
 तस्य जे भा वे यतीति वाच्यं अथ यथा विचारमाद लगे रा का र्प्या धि यत तस्य द्या यत्र स्पु
 रस्ति न्यति सौ म्य दणः तद्राव लोपं कथं ति यो गं विरोध तस्व दृष्टे ति संतः - निकालजे रा ल

ह 3

च 1

2

ईहीनेपरिपत्तिमेतत् अस्वार्थः ययोर्द्वयोर्ग्रहयोर्मुं यशीलविचारः कीयतेतयोर्मध्येयस्याधि
कागतिः सः रीष्टगतिर्ग्रहः द्वितीयोमंदगतिर्ग्रहः अल्पभागेस्वस्यादौ ह्यपलक्षितोभवति धनाभ
वांशोभागाः अंशावस्यासौ धनभागस्तादृशोमंदगतिर्ग्रहः अग्नये सति एतदुक्तं भवति रीष्टगतिर्ग्र
गतिर्ग्रहभागोपेदायामंदग्रहस्याधिकभागः भवेति तदचेत् रीष्टगतिर्ग्रहः निजस्वार्थे च तेजस्तामर्थ्यमंदग
तिर्ग्रहयुग्माददीतदधितिदित्यशालाव्योयोगः अस्त्येवनामानां मुं यशीलमिति रीष्टगतिर्ग्रहद्वि
धुग्रहदीप्तांशान्तर्गतान्तरभागेरधिके मंदे मुं यशीलयोगः इति पञ्चवसितोर्थः अथपुनर्मुं यशील
योगमाह रीष्टोपदाभांत्यलवस्थितः सन्मंदेभ्यमस्येति दधाति तेजस्यादित्यशालोपमयेवंदे
वदीप्ताधिको रीष्टमंदग्रहेतदाभाविष्यद्रानीयानि त्यशालाविधेयमुपशीलमाहः यदाशीष्टगति
ग्रहः भांत्यलवस्थितः तत्तेजसांशोत्रिंशत्तमे स्थितः सन्मंदे मंदगतिर्ग्रहो ग्रहस्येत्यशालो
स्थितेति दधाति तेजः स्यादित्यशालोपमयेवंदीप्तांशकाधिको रीष्टमंदग्रहेतदाभाविष्यद्रानीयानि
त्यशालोमुं यशीलमेवंविधमप्याहः यदाशीष्टगतिर्ग्रहः मंदगतिर्ग्रहयुग्मनि जंतेजोदधाति अथानि
त्यशालोयोगस्यात् अथभाविष्यमुं यशीलयोगोऽप्युच्यते अथेति एव रीष्टगतिर्ग्रहः स्वीयरीता

प्र. पा.

३

3

यत्तन्मन्यथाज्ञेयम् तद्यथातन्माधीशः कार्यधीशः स्वश्रुतेनगतः स्वनीचग्रहगतो वा
स्वश्रुदद्यादिवश्रुमेवुपापग्रहस्थानेषु वागतः सन् वापग्रहैर्वापुतो ह ह्येव भूतदाजाकृ
र्वमेवाश्रुभनैः पदालम्नाधीशः कार्यधीशो वा दुःस्थानगतश्चेदुःसन् वापग्रहैर्पुते
क्षितो वा चेद्विज्ञातदानिहंफलमये भविष्यतीति ज्ञेयम् यदालम्नपः कार्यवो वा दुःस्थानगतः
सन् वापग्रहैर्पुते क्षितौ वा चेदालेतदेरानिमनिसम्बर्तते वा चेति वाच्यं अथ तृतीयमुच्यते
योगफलविचारमाह अथेति पदालम्ने शोक्नुव्ये शोवाहः ततो मित्रराशे स का सादनिस्त्र
हंश्रुग्रहं प्रवलः प्राप्तः तदा प्राक् पूर्वश्रुभफलं भूर्जतिमिति वाच्यमिदं तन्मभफलं वर्तते इति
वाच्यं संज्ञातुका मेनतपयालम्नाधीशः कार्यधीशो वा मित्रराशे वर्तते अथेशश्रुग्रहं प्रति
पात्यति तदा प्रश्रुभं फलं भावि अथे भविष्यतीति वाच्यं अथेष्टा फयोगफलभरणमाह
शीघ्रोपदामंदगतेरथैकमप्यंशमथेति तदेराकः कार्यवो वा दुःस्थानगतो वा सौम्ये
नहिवाजमतेन चितं टीका यदा मंदगतेरथैकमप्यंशं शीघ्रगतिग्रहो भवेति अतिक्रम्य

३

नत्वामीकायाधिपः कार्यस्वामी च तत्स एव नाम लजेरुमित्रं कार्यरुमित्रं च एतेव त्वा
 रोपत्रयस्मिन् शोः सुर्भवति - प्रस्मिन् शोः पतिः स्वामी शोः पुः शुभग्रहः - आभ्यां दस्य सति त
 दा प्रागुमन्तुं यशिल कोमं वलाप्यं उक्तं कलप्रदं कलपति तत्रा विस्तृतः शिखाः स्नेहदृशा
 स्नेहदृष्ट्या विरोधतः सुवलमिति - प्राह - यथा नमपि कलं विवाहः ह स्वामी सत्यानृतः शु
 भं ज्येष्ठं सितोः भद्रवितायुषा लेततं शुभग्रहः भववत्सु सुखं नमः विषयं नमवत्सु ते च न
 फलनाधीशः कार्यधीशः प्रवृत्तः सादिव स्वामी स्वस्विक स्वस्विक स्वस्विक स्वस्विक स्वस्विक
 हेतुः प्रथमं सत्यानृतं शुभग्रहः स्यात्तेषु गता विद्यामानस्तन् शुभं शुभग्रहं हेतुः सितः चेतुः
 दा प्राक् पूर्व शुभं शुभं कलसं दृष्टा भवज्जातमिति वक्तव्यं यथा नमपि कलं विवाहः ह स्वामी सत्यानृतः शु
 सत्यानृतं शुभं सितोः भद्रवितायुषा लेततं शुभग्रहः भववत्सु सुखं नमः विषयं नमवत्सु ते च न
 शोच्यं सादिव सत्यानृतं शुभग्रहः स्यात्तेषु गता विद्यामानस्तन् शुभं शुभग्रहं हेतुः सितः चेतुः
 - अथ शुभफलमाह - यत्तस्मिन् सत्यानृतं भावेः येषां धर्मे निरुद्धं प्रयत्नः शुभं च प्रागुमन्तुं दानं
 संजातकामं न च भावि वाच्यम् अस्मात्पक्षी सत्यानृतः पूर्वोक्तार्थादिपरिते भावे दुष्टस्याने सति य

यो. यो.
६

५

स्मः कतः मम स्त्री प्राप्तिर्भवति न वेति तस्मिन् समये तन्मुत्तमं कन्या तित सत्त्वा मी बुधः सिंह राशे
 सिंह राशे द्वादशस्थाने दशांशे दशमिंशे १० पीनितो दश नया देवगुरु र्दृश्यति सूर्यशिके की दश
 मिंशे १२ स्वपलक्षितः सन् कन्यातः सप्तमस्थाने स्थितो बुधजीवयो निर्धारात्प्राप्त्यन स्यात्वा द
 सिर्जित्येव प्रमेचंद्रः शीघ्रगतिर्गुरुः उभयोर्बुधजीवयो र्मध्यगतः सन् चापेधनराशौ प्रथमांशे व
 राशावाप्ति की दशः उभयोर्दृश्यमूर्ते उभाभ्यां बुधजीवयो र्भादृश्या मूर्तिस्त्विह पंचमस्य सवुधजीवदृष्टः पुनः
 की दश प्रथमांशे प्रथमांशे को दशमिंशे स्वपलक्षितः एतादृशश्चंद्रः बुधतले जस्य मध्य
 मादाय गृहीत्वा गुर्वेयत द्यौ रदाति स्म तस्मात्तस्मात्स्वापिनो बुधस्य तजो
 पहाश्च प्रयत्नेन स्त्री प्राप्तिर्भवति तिवक्तव्यं नक्तमो जोयं प्रथममया योग
 वसरा माहः श्रंतस्थितो मंदगतिस्तु पश्येदितां राके द्वाविधशीघ्रतस्त
 निस्वाम होय धति मंदगाय कार्ये स्पति द्विधमया प्रदिष्टा प्रं

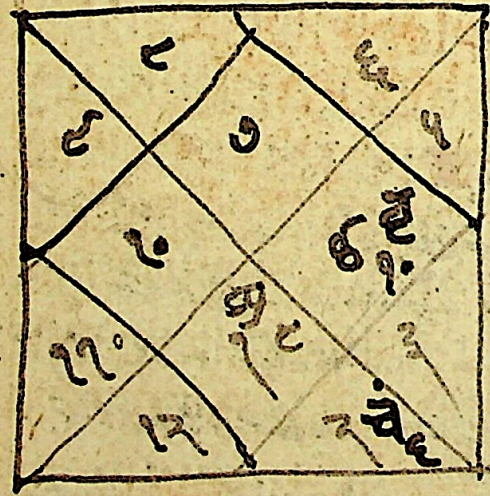

मादाय गृहीत्वा गुर्वेयत द्यौ रदाति स्म तस्मात्तस्मात्स्वापिनो बुधस्य तजो
 पहाश्च प्रयत्नेन स्त्री प्राप्तिर्भवति तिवक्तव्यं नक्तमो जोयं प्रथममया योग
 वसरा माहः श्रंतस्थितो मंदगतिस्तु पश्येदितां राके द्वाविधशीघ्रतस्त
 निस्वाम होय धति मंदगाय कार्ये स्पति द्विधमया प्रदिष्टा प्रं

६

विष्णुश्च गेगधृतितदर्थसराफः इशराफारण्योयोगस्यात्-प्रपरः पर्यायोमसरीकारण्यः इति
तलोप्यशोधगतिमेदगतिप्रहोपापपोसंवेनजातेमसरीफयोगे सति कार्यभयो वांछितकार्यस्य नाशः
स्यात्तस्मिन्नीशराफयोगेसोमेप्रभग्रहोत्पत्ते कार्यभयोननास्ति इदंफलहिस्वाजपतेनचित्तंनेय
अथनक्तयोगस्यलक्षणाभाहलयेनकार्याधिपयोर्नदसिर्जितोत्पत्तभ्रमगतोपिशीघ्रः आरुध
तेजोपदिष्टसंख्यान्त्यसेद्वान्यत्राहंनक्तवेतत् दीकालनेशकार्याधिपकोलमेष्टः कार्येष्टः अ
नयोर्मिथः परस्परं दसिर्पिहिचेत् अथनमध्यगतोपिशीघ्रः पदितमोर्लगाधीशकार्याधीशयोर्न
भ्येयैः कश्चिशीघ्रग्रहोभवतितादृशोपहृत्तमध्यवर्तिष्टसंख्यात्शीघ्रगतिग्रहतेन आरुध
हित्वा अन्यत्रासिन्मंदगतिप्रहोपापपोसंवेनजातेमसरीफयोगे सति कार्यभयो वांछितकार्यस्य नाशः
स्यात्तस्मिन्नीशराफयोगेसोमेप्रभग्रहोत्पत्ते कार्यभयोननास्ति इदंफलहिस्वाजपतेनचित्तंनेय
अथनक्तयोगस्यलक्षणाभाहलयेनकार्याधिपयोर्नदसिर्जितोत्पत्तभ्रमगतोपिशीघ्रः आरुध
तेजोपदिष्टसंख्यान्त्यसेद्वान्यत्राहंनक्तवेतत् दीकालनेशकार्याधिपकोलमेष्टः कार्येष्टः अ
नयोर्मिथः परस्परं दसिर्पिहिचेत् अथनमध्यगतोपिशीघ्रः पदितमोर्लगाधीशकार्याधीशयोर्न
भ्येयैः कश्चिशीघ्रग्रहोभवतितादृशोपहृत्तमध्यवर्तिष्टसंख्यात्शीघ्रगतिग्रहतेन आरुध
हित्वा अन्यत्रासिन्मंदगतिप्रहोपापपोसंवेनजातेमसरीफयोगे सति कार्यभयो वांछितकार्यस्य नाशः
स्यात्तस्मिन्नीशराफयोगेसोमेप्रभग्रहोत्पत्ते कार्यभयोननास्ति इदंफलहिस्वाजपतेनचित्तंनेय
अथनक्तयोगस्यलक्षणाभाहलयेनकार्याधिपयोर्नदसिर्जितोत्पत्तभ्रमगतोपिशीघ्रः आरुध
तेजोपदिष्टसंख्यान्त्यसेद्वान्यत्राहंनक्तवेतत् दीकालनेशकार्याधिपकोलमेष्टः कार्येष्टः अ
नयोर्मिथः परस्परं दसिर्पिहिचेत् अथनमध्यगतोपिशीघ्रः पदितमोर्लगाधीशकार्याधीशयोर्न
भ्येयैः कश्चिशीघ्रग्रहोभवतितादृशोपहृत्तमध्यवर्तिष्टसंख्यात्शीघ्रगतिग्रहतेन आरुध

स्यनाथग्रंथो रशो रशो प्रदं शैरुपलसितः सन् वृषस्यो समस्यानगतो भवति तयोर्लज्जाधीश्वराय न
 ययोः परस्परं द्विद्वादशस्थानस्थितत्वात् दृष्टिर्नास्त्येव गुरुर्हृदस्यतिर्मदगतिग्रहः दिगंशैर्दशभिरंशै
 परिमितः कर्कगतो दशमस्थः सन् उभौ लज्जाधीश्वराकाव्यधीशो स्थान
 दृष्ट्वा पश्यन्सन् उभाभ्यां चंद्रशुक्राभ्यां प्रधिकैस्वदीप्तं शकैः कृत्वा
 सचंद्रचंद्रवलसंबंधी मदलेजो गृह्णित्वा सिता पशुक्राय ददाति अ
 तः कारणात् पूर्णदशास्थानस्परं ज्येष्ठाभाऽमातेन मंत्रिणा भा
 विभविष्यतीति विचार्य वक्तव्यम् पश्ययोगे पश्यमराउयोग
 लभणमाह वक्रः शनिर्वापादिशुभ्रखेपत्यप्यात्परास्ति सति न द
 शावापश्यन्त्यांशैरधिगोन के पश्यते जोहरेत्कोप्यपदेत्यशली
 स्थितोपियोसौ मराउप्युभोन प्रसिन्नराउयोगे लज्जाधीश्व

5

५

तस्मिन्नेनं दमति लुपये चीर्ता एकैवावपरी ज्ञातुमिच्छामहे न च विमं र न प मा र्थ स वि वि प ल य धी
॥ अंतेति दौलभाधीशकार्याधीशकार्याधीशोपरस्परं न पश्यति अनयोर्लभाधीशकार्याधीशो
परिस्थितौ नैव तन्मानो मंदगतिग्रहः स्वदितांशकै कृत्वा दौलभाधीशकार्याधीशो यो स्यात् नर एव प
श्यंति अथवा मंदगामो ग्रहः शीघ्रतः लभाधीशकार्याधीशयोर्मध्ये यः शीघ्रगतिग्रहस्तस्मान्महः ते
जो ग्रहो लभं रगाय मंदगतिग्रहययच्छित्तमयकार्यपयोर्मध्ये मंदगतिग्रहस्तस्मै प्रयच्छेति ददाति स
यमकार्यो योगबोधितकार्यसिद्धे प्रदिष्टः कथितः अथास्य यमया योगस्योदाहरणमाह राज्यप्रा
प्तिप्रवृत्तुललभतायो मेधे सितस्त्वस्रलवे रं वस्यः चंद्रोरसां शौ र्पदिराज्यनाथो घस्रस्तयोर्नास्ति गुरु
सुमंदः दंशकः कर्कगतस्तु पश्यत्सुभो महाक्षी तलवैः सचांद्रददौ सितोपेति पदस्य लाभो मातेन
भावीति विमृश्य वाच्यं विकाममराज्यप्राप्तिर्भाविष्यति न च निपट्यावां प्रसलमं तु लातस्य नाथः स्वा
मी सितः शुक्रः मेधे सप्तमस्थाने गतो हलवैरु मलदितो सितया राज्यनाथः राज्यमवतं दशमंत

मो ४

को. यो.
६

कादिगंशे दशभिरंशे स्वपलसितोऽस्ति तथा सतुरेज्योगुदस्ति विधिमपंचदशभिरंशे स्वपलसितः सन्न कल
 त्रगः कलनं त्वीज्वतं प्रातः सप्तमेऽस्तीत्यर्थः तथा वनिजो भौमः त्वेदशमस्थाने भवांशे दश
 भिरंशे स्वपलसितोऽस्ति - अत्र भौमत्त्वं दृष्ट्वा बुधं पश्यति तस्माद्बुधादे केनांशे नाधिको भुत्वो
 मे स्थितो मेगत्वा भौमेनादतं स्वतं जायस्यतीदृशस्तं जोराहोतु बुधः पर्वप्रथमतः कृतः पञ्चादनं
 तं जीवेन कार्ये शोभसहस्री घगतत्वा निलतीति हेतो भाष्येया जाया या प्राप्तिर्लभ प्राप्ति
 नो नास्ति निति वक्तव्यं - अथ मेको योगः - अथ परः - अथ
 वा यथा वा स्थिते पूर्वास्मिन् योगे बुधापेक्षया भौमः स्वस्वत्यां
 शोरवा स्थित सन्न पृथगतो भवति श्वमसि भौमे पृथगे गते स
 त्तं असौ भग उद्योगः कार्यनाशको भवति - अथ भग
 उद्योगमेदमाह पृथीत्यशालोस्वभयोस्वदीर्घादीनाधि
 कांशे शानिभसुतो चेत् एक क्षणं लभ्य कार्ययौ स्वः तेजो

८	५	६	७
५	१०	३	४
१०	१२	१५	२
११	१	१४	९

श २

६

ग्राधीश कार्यधिपयोः परस्परस्यानदृष्टिरेतिनामदिशीजगतेतद्वत्ग्राधीशकार्यधीश
 कोर्मध्येःशीघ्रगतिग्रहः अष्टादित्तस्यात्यध्रात्पुल्ल-क्रेवंशोरेवबक्रोभोमःशान्तिर्वीति
 सतिनादशोभोमशान्तिर्वीत्यदृष्टम्वतुर्धस्यानदृष्टासत्तुर्धुवात्-अथवायकराशिया
 तोयदृष्टातथासप्तमस्यानपातातदादृष्टादृष्टात्वावेदंशराधिकानकःतद्यथाशीघ्रगतस्य
 भागापेक्षया-अधिकैस्तनकेवंशोशीघ्रगतिग्रहस्यदीप्तोभमध्यवर्तिनितद्यथाशीघ्रगतेय
 द्भागोपेक्षयापूर्वतःपश्यन्शीघ्रगतिग्रहस्यतेजोदृष्टेकीदृशःकार्यपदेत्यगलीस्थितः
 कार्यपदवाचिनःकार्यस्वस्यानमर्थात्कार्यस्याग्राधीशेपुंयुंशीलकोतिसंस्थितोवर्तमा
 नश्चैववर्तितदा-असोमराउनामयोगोभवतिसमुभेनकार्यकर्तानभवेदित्यर्थः-अथोदह
 रंस्त्रीलामन्त्रचक्रानुरक्तिकम्-अत्रज्ञोदिगंशोस्तिथिभिर्मुदेयःकलकःखेवनिजो
 भवंशोपर्वेवुधोभोमतःस्वतेजःजीवेनमन्त्रान्निलतोमिलोभोनायास्तनोपगतेऽथवास्ति
 नममस्त्रीप्रादिभ्यधितिनयेतिपृथ्वायाप्रक्षेपतुर्लङ्गकन्यासितस्यस्त्रीवुधःअत्रकन्या

मंथशीले चेत्येति तदा कंवलनामयोगः स्यात् सः सामान्यतस्त्रिविधः प्रथममध्यम-
 दिशदेनाधमं एतैर्भेदेना विधंलनेशकोपे शिखं द्राणां चतुर्विधाधिकारिषोऽशुप्रकारमित्यर्थ
 उत्तमोत्तम उत्तम १ मध्यम १ मध्यम ११ अधम १२ अधमोत्तम १३ अधम मध्यम १४ अधम १५ अधम
 धम एतेषां अशोकाः एतेषां प्रकटार्थं चक्रं लिख्यते तत्र स्वग्रहश्चोच्चाधिकारश्चा-
 द्रव्याणां स्वनेवांशधिकारो मध्यमस्वग्रहस्वनीचाधिकारो अधमः एतेन संततिर्भविष्यति न वेति विचा-
 रोलिख्यते एतस्यानन्तरितय एतिसमाधिकारः उत्तममनुष्यजातके कंवलमीशदितयेत्यशाले च द्रावि
 चेमुपशीलेमिथः स्वग्रहोच्चतोत्रिधानमध्यमस्थितं त्रिकाद्येत्वधमं मंथं सप्तमं एतिसंस्थितं उत्तमोत्तमा
 दितेजाभिजातानां ह प्रभेदकान् तत्राद्युत्तमोत्तमकंवलमाह पंदीदुस्वग्रहोच्चस्य स्तादृशो लज्जकाय
 पौतादशेन स्वग्रहस्य नोच्चस्य न बोलनाधशेन तथा स्वग्रहस्य नोच्चस्य न वाकोपधिपौनपार्यारु
 तमुपशीलेन सह इत्यशालीमुपशीलकरोति तदा कंवलमुत्तमोत्तमसंज्ञकमुच्यते कुतस्तत्पत्नीनाम्
 तमाधिकारप्राप्तत्वात् अत्रोदाहरणम् मम संततिर्भविष्यति न वेति प्रत्ये मेमलगतस्य स्वामी भो
 मः मेमे स्वग्रहे विशत्यं शेरूपलक्षितोऽस्ति पंचमभुवनस्य स्वामी सत्यः उच्चमेमे सप्तदशो शेरु
 पलक्षितोऽस्ति चंद्रः कके सत्यं गृहे चतुर्दश शेरूपलक्षितोऽस्ति अत्र लज्जाधीशकाप्यधी
 मुपशीली भवेच्चंद्रस्तत्कवलोत्तमोत्तमम् ५ गीता ५

हौ कार्य हौ निरुक्तौ पद्यमयोरलंकाराकार्य शयोरित्यशाले मुचरी लयोगोऽस्ति च च्छ निभसुतौ शनिमंगलौ
 एकस्य गौ लग्नाधीशकार्याधीशयोर्मध्ये केनचित् सह एक राशिगतौ स्तः स्वदीप्तांशहीनाधीः कांशैः स्व
 शकोलग्नाधीशकार्याधीशपाः तयोर्वेदीप्तांशकास्तयोभयाहीनाधिकैस्त्वेव दीप्तांशमध्यवर्तिमिषा
 निभौ मयोरंशैः कृत्वा लग्नपकार्यपकोते जाह्नौ तौ कार्यनाशकौ निरुक्तौ ~ प्रयोदाहरणम् एव्याति
 पञ्चमलग्नलग्नसन्नायकैः सितोदिग्भिर्दिग्भिरोवैभूपलवैक जम्भारनस्योभारिते पद्या मम एव
 प्राप्तिर्भविष्यति नवेति रंक्षाया प्रसन्नलालम् तस्य नायः सितः तिदिग्भिर्वचदशभिरेव रूपलसितोऽ
 स्ति राजभवनधीशप्रदो ववेदिगंशैः दशभिरेव रूपलसितोऽस्ति राजभवनधीशः कजो वषष्ठः भूपलवैर
 ल्यभाजै रूपलसितोऽस्ति चकारांशानिरपि वषष्ठः सन् भूपलवै रूपलसितोऽस्ति चकारांशो भौमोदयो
 लग्नकार्याधीशयोर्भानि जाह्नौ राज्यं हरति च चानेक
 विधकृतस्यो गमाह लग्नकार्य शयोरित्यशाले च रित्यशाले
 ततः कवलज्जसमध्यादिभेदे नो विधस्ततः ~ त्रनलग्नो
 धीशकार्याधीशयोरित्यशाले परस्परमुचरी लयोगे स
 ति ~ त्रनयोर्मध्ये केनचिदेकं तत्कारकं इत्यशालं तदुच्यते

७	५	८	६
८	७	६	५
६	८	५	७
५	६	७	८
११	१३	११	१३
१३	११	१३	११
११	१३	११	१३
१३	११	१३	११

बो. पा.

七

8

新

4

शुभोभौ मसूर्ययोः शुभशोलयोगो सिद्धोपि स्वगृहस्थाद्यां सहसुं यशीलं करोति इत्युत मोक्षमकं बल
 सुतमकायं करोति सतति प्राप्या स्य कायं मकरं करोतीत्यर्थः अथ प्रथमो भेदः प्रथमो भेदः इति विध
 केवलयोगे लज्जुकायं शोले पारस्यं मुं यशीलं निपतं च मुं यशीलं तु लगे शकायं शोले मध्ये
 केनचित् सह विभितं प्रथमतः मध्यमं केवलं तन्मया केवलयोग्या लक्षणमाह स्वीपहृद्देष्काणां क
 भागस्थे रते रित्यशालत मध्यमोत्तम केवलं हीनाधिकतित्तमोत्तम अत्र स्वीपहृद्देष्काणां क भागस्य

३	२	१३	१२	६	५
३	३	३	११	८	७
३	३	३	१०	१०	७
४	७	८	११	१०	३
६	८	८	१२	२	

न स्वहृद्दयां स्वदेष्काणां वा स्वनवा शोले लज्जाधीशे न
 काय्याधीशे न ज्ञास्य रक्तं मुं यशीले स्वगृहगतं स्वो
 चरा शिगता वा च दक्षे नु यशीले करोति तदोत्तम मध्यम
 केवलं स्यात् कृतः हृद्दया भोगं भयात् अत्रोदाहरणं म
 न भात भविष्यति न वेति प्रत्ये तु लले वा स्तस्य स्वासी मु
 कोदशमे स्वहृद्दया पादशोः १० भात भुवनो धीशु
 धः सप्तमे स्वहृद्दया चतुर्दशाशो १४ स्वपलसितः अ
 नकोः पारस्यं मुं यशीले च दः कर्कस्वगृहे चतुर्दशाशो
 ताभ्यां मुं यशीलीत्युत्तम मध्यममेतत् केवलं भवति

लेख्य स्वगृहस्थाभावे न तपो ज्ञ
 इति नाधिकतत्वात् = ५

विशिष्यते अत्र चंद्रः स्वहृदयामित्युक्तं तद्विहितं चक्रमध्ये चंद्रस्याधिकारो नास्ति भावस्थेन स्व
 गतेन स्वाचलितेन वा लज्जाधीशकायाधीशेन च परस्परं कृतं मुचशीलेन न इत्यशालकृतं

८	६	५	३	२	१२
७	६	५	३	२	१२
१०	१	३	२४	२	११
११	३	५	७	६	८
१३	१४	१	६	८	

यशीलं चंद्रकरोति तदेतत्कंदलं न ध्येनोत्तमाख्ये स्यात् कृतः
 चंद्रस्य मध्यमाधिकारप्राप्त्या तदुत्तरायास्तमाधिकार
 प्राप्त्या तदप्येतन्मध्यमात्तमकेवलं सप्तमभावा मेव स
 त्त्वामीभोमः मेव स्वगृहे पूर्वमस्मात् पूर्वोत्तमदुत्तममध्यम
 कंदलानुविशिष्यते न विशिष्यति यः अत्रोदाहरणं स्या
 प्राप्तिप्रसातुलं लग्नतस्य स्वाभीष्टकाले स्वगृहे चंद्रस्तु

४	३	१	५	७	६
४	३	१	५	७	६
११	१२	११	११	११	११
११	११	११	११	११	११
११	११	११	११	११	११

अत्रोदाहरणं स्यात् २२ तत्रेष्टा मुचशीले परस्परमभूदिति मध्यमात्तमाख्यकंद
 लं ज्ञातन्तस्मात्तत्रोत्तमाधिकारप्राप्तिर्भूयात् अथपंचमभावेः अथपक्षे
 काद्वेन मध्यममध्यमकंदले लक्षणाद् स्वहृदयादिपदस्य
 न कंदले मध्यममध्यमस्वहृदयास्वदुष्कारोत्त्वेन वांशस्य
 तन्मल्लगाधीशेन परस्परं कृतं मुचशीलेन स्वदुष्कारोत्त्वेन
 वांशवास्त्यतश्चंद्रो मुचशीले चंद्रकरोति तदा मध्यमकंदल
 स्यात् कृतः सर्वेषामध्यमाधिकारप्राप्त्या तदप्यत्रोदाहर

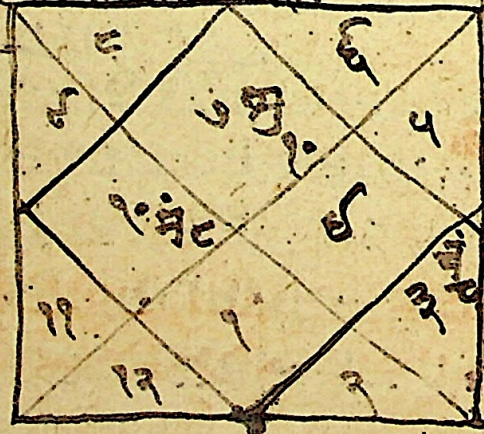
उत्तमाधमकं

उत्तमाधमकं

उत्तमाधमकं

१०
 वा. को. च चंद्रसमस्वदेष्कारोमिपुनेऽस्ति एषां परस्परमुंघशीलयोगसत्त्वात्कंचलयोगोत्तमं जातमिति भावः प्राप्तः
 तमाश्रयं नमो भेदः अतः परमं मध्यमं कंचलं श्लोकार्द्धनाह स्वहृदि तेनापि पूर्ववत्तन्मध्यमाद्यो त्वहृद
 यांस्वदेष्कारे स्वनवाशे वा स्थितेन लक्ष्म्या धीशेन काप्याधीशेन वे परस्यां कृतमुंघशीलेन समाधिकारस्य
 तंचंद्रस्य मुंघशीलीतदा कंचलं मध्यमं स्यात्कृतः चंद्रस्याधिकाररहितत्वात् इतरयोर्मध्यमाधिकार
 प्राप्तत्वात् एतत्पूर्ववत् एवैकमध्यमकंचलं तुल्यफलं उदाहरणं धनता भवेत्तुलालं न तस्य स्वा
 मीशुक्रः सिंहे स्वहृदयां दशांशः १० धनता भाधीशो भोमः धनुषि स्वहृद
 यां धनुषि दशांशः १० चंद्रस्तु समस्वदेष्कारोमिपुने दशांशः १० तत्रेष्वां पर
 स्परमुंघशीलयोगोऽस्ति तस्मान्मध्यमेतत्कंचलं अथ दशमा भेदः पुनः प्र
 कारान्तरां मध्यमकंचलं लक्ष्म्या माह श्लोकार्द्धनपदेनेनापि मध्यस्यादि
 तियुक्तं प्रतीयते पदानेन मध्यमाधिकारे रस्ति न लक्ष्म्या धीशेन परस्यां कृत
 मुंघशीलेन समाधिकारस्य तच्च चंद्रमुंघशीलेन समाधिकारितदापि म
 ध्यकंचलं स्यादिति अस्माभिर्युक्तं योऽयं प्रतीयते कृतः सर्वेषां समाधि
 कारप्राप्तत्वात् उदाहरणं धनता भवेत्तुलालं न तस्य स्वा मीशुक्रः सिंहे

सप्तमोत्तमकंचल

१०
 मीशुक्रः सिंहे स्वहृदयां दशांशः १० धनता भाधीशो भोमः धनुषि स्वहृद
 यां धनुषि दशांशः १० चंद्रस्तु समस्वदेष्कारोमिपुने दशांशः १० तत्रेष्वां पर
 स्परमुंघशीलयोगोऽस्ति तस्मान्मध्यमेतत्कंचलं अथ दशमा भेदः पुनः प्र
 कारान्तरां मध्यमकंचलं लक्ष्म्या माह श्लोकार्द्धनपदेनेनापि मध्यस्यादि
 तियुक्तं प्रतीयते पदानेन मध्यमाधिकारे रस्ति न लक्ष्म्या धीशेन परस्यां कृत
 मुंघशीलेन समाधिकारस्य तच्च चंद्रमुंघशीलेन समाधिकारितदापि म
 ध्यकंचलं स्यादिति अस्माभिर्युक्तं योऽयं प्रतीयते कृतः सर्वेषां समाधि
 कारप्राप्तत्वात् उदाहरणं धनता भवेत्तुलालं न तस्य स्वा मीशुक्रः सिंहे

तन्मध्योमुं यशीलं चेत्करोति तदमध्यमाख्यं कंचलं स्यात् कुतः चंद्रस्य मध्यमाधिकारप्राप्तत्वात्
 इतरयो रधमाधिकारप्राप्तत्वात् अत्रोदाहरणं भास्वप्राप्तिप्रत्येमे खलु नंतस्य स्वामी भोमः कर्केनी
 चेन वभावस्वामी गुरुः मकोनी चिचंद्रः कर्के स्वद्रेष्कारो एवं परस्य मुं यशीलयोगसत्वात् मध्यमाध
 मकंचलं जातं अतो भास्ववाद्गुण्यापाससाध्येति अयमहमो भेदः अथापरमुत्तमकंचलं श्लोका
 द्वेनाह इदुपदानस्वर्धोच्चस्थितेनापुत्तमतुतत इदुश्चंद्रः पदनाः धिकाररहितः स्वगदे स्वैव स्वद्रेष्का
 रास्वनवांशस्वनीचस्वरात्रुक्षेत्ररूपाधिकाररहि
 तः किंचुसमग्रहहृदिगतः स्वर्धोच्चस्थितेन स्वरा
 शिगतेन काय्याधीशेन लग्नाधीशेन परस्य रंकुतमुं
 यशीलं चेत् मुं यशीलवाभवतितद्वेन ममेव कंच
 लं स्यात् कुतः चंद्रस्याधिकाररहितत्वात् इतरस्योत्त
 माधिकारप्राप्तत्वात् अत्रोदाहरणं धनलाभप्रत्ये
 तुला लभ्यते शमुर्कस्वगदे धनाधीशभोमोमको उ

मध्यमसम				मध्यमाधम			
३	१	१२	३	३	१	१२	३
४	२	११	४	४	२	११	४
५	३	१०	५	५	३	१०	५
६	४	९	६	६	४	९	६
७	५	८	७	७	५	८	७
८	६	७	८	८	६	७	८
९	७	६	९	९	७	६	९
१०	८	५	१०	१०	८	५	१०
११	९	४	११	११	९	४	११
१२	१०	३	१२	१२	१०	३	१२

तः किंचुसमग्रहहृदिगतः स्वर्धोच्चस्थितेन स्वरा
 शिगतेन काय्याधीशेन लग्नाधीशेन परस्य रंकुतमुं
 यशीलं चेत् मुं यशीलवाभवतितद्वेन ममेव कंच
 लं स्यात् कुतः चंद्रस्याधिकाररहितत्वात् इतरस्योत्त
 माधिकारप्राप्तत्वात् अत्रोदाहरणं धनलाभप्रत्ये
 तुला लभ्यते शमुर्कस्वगदे धनाधीशभोमोमको उ

न

चेद्रोपितुलायां दशांश १०. एकापरस्परसंयुक्तीनयोगान्मध्यमकंदलं जातं तेन धनलाभो मध्यम - प्र
 यमेकादशो योगः - अथाधमकंदलं लक्षणं श्लोकाद्वैनाह नीचारिस्थेनेत्यशाले अधमकंदलमु
 च्यते स्वर्नाचराणि गतेन स्वशत्रुराणि गतेन बालभाधिशेन कार्याधिशेन परस्परकृतं युक्तीनेन

सममध्यम १०

६	७	८
५	१०	९
११	१	२

समाधिकारस्य अत्र अत्र नु यशो लितदा अथमाख्यं कंदलं स्यात् कुतः चेद्र
 स्प समाधिकारस्य त्वात् इत्येवमाधिकारस्य त्वात् उदाहरणं च पुत्र
 प्रत्येकं नमिषुन
 १०: सुकः दान्या
 धारारहितः अत्र
 यशो लयोगात्स
 तत्तेन पुत्रप्राप्तित्वं
 लानून अतिक

सममध्यम ११

३	१३
४	१०
६	१०

तत्त्वा नीचुधः नीचे नीचे पुत्रभावाधि
 याने चि चंद्राधि
 याणा परस्परसं
 माधमकंदलं जा
 ना मध्यमाधमक
 दालाध्यात अत्र
 नस्माद्यशालकृत
 वतल्यफलं प्रदत्त

समाधम १२

४	३
५	१
७	११

चादशमदः अथमाधमकंदलं स्यात्
 नीचशत्रुभगप्रवेद्राधमात्तमकंदलं

13

चैवश्रिके अंशौ एषां त्रयाणां परस्परं युष्मदील्लयोगे सत्यधममध्यमकं बलं जातं तेन संतति
 प्राप्तिरस्याप्यसमाध्यायेया अथ चतुर्दशो भेदः अथान्यदधमकं बलं लक्षणमाह इदुनी
 चाणिहस्यवदेनेनेत्यशालकृत् कवलमधमं सैवं पूर्वतुल्यफलप्रदं इदुश्चंद्रस्त्विनीचराशि
 गतः स्वशत्रुराशिगते वा यदेनेन उत्तममध्यामाधिकारहितेन लग्नाधीशेन काष्ठीधीशेन

अधममध्यम १४				अधममध्यम १५			
७	५	४	३	३	५	७	९
६	८	२	१	१	२	६	४
५	३	१	९	९	१	५	३
४	२	९	७	७	९	४	६
३	१	७	५	५	७	३	१
२	९	५	३	३	५	२	९
१	७	३	१	१	३	१	७

कृतपरस्परं युष्मदील्लयोगे सत्यधममध्यमकं बलं जातं तेन संतति
 तत्त्वधमास्यकं बलं स्यात् चंद्रस्य अधमाधिका
 स्यात्वा दितयोः समाधिका स्यात्वात् एतत्
 वीतिकं बलं तुल्यफलदं उदाहरणं राज्यप्राप्ति
 प्रहरे वृषलगततत्त्वमीष्टुक्रः षडशौ सिंहे राज्य
 भवनाधीशः शनिहृषे देशाशौः चंद्रस्तु वाश्रिके नीचे
 त्रिशके एषां युष्मदील्लयोगे सत्यधममध्यमकं बलं